

Uunga siunnersuut: Kalaallit Nunaanni aalisarnermi pisarineqartut isumalluutinik atuinermut akitsuutaat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx.xxx 2017-meersoq
(Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoq)

pillugu

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerneqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Jens Immanuelson, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Randi V. Evaldsen, Demokraatit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Bendt Kristiansen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Martha Lund Olsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Ineqi Kielsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Kelly Berthelsen, Inuit Ataqatigiit

Ulloq 4. oktober 2017-imi siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Kalallit Nunaanni aalisarnermi pisarineqartunut tamanut isumalluutinik atuinermut akitsuuseeriaatsimik nutaamik atuutilersitsinissaq siunnersuutigineqarpoq. Aalisakkanik isumalluutit ataatsimoorussat inuiaqatigiinnit annertunerusumik pissarsissutaanissaat siunertaavoq. Siunnersuut nunatta karsiata ilanngaattissat ilanngaatiginagit 50 mio. kr.-inik ilanngaattissallu ilanngaatigalugit 33 mio. kr.-inik iluanaaruteqarnerunissaanik kinguneqartussatut naatsorsuutigineqarpoq.

Kaaviiartitat tunngavigalugit isumalluutinik atuinermut akitsuummik atuutilersitsinissaq inatsissatut siunnersuuteqarnermikkut Naalakkersuisut kissaatigaat. Tunisinermi akiusup procentinngorlugu ilaa akitsuutitut akiliutigineqartassaaq, procentinngorlugu akiliutissap anner-tussusissaanut apeqqutaavoq aalisakkap pineqartup tunineqarnermini agguaqatigiissillugu akiata akit minnerpaaffissaattut aalajangersakkat arlallit qaangersimanerai. Tunisinermi agguaqatigiissillugu akiusup akit minnerpaaffissaattut aalajangersakkat qaangersimangippagit

taarsiullugu tunngaviusumik akitsuummik akiliisoqassaaq. Kilomut aalajangersimasumik tunngaviusumik akitsuummik akiliisoqartassaaq, tamatumani apeqqutaalluni aalisagaq tunisassiasatut tunineqarnersoq imaluunniit avammut tunineqarnersoq. Aalisarnermik suliasaqarfimmut atatillugu allaffissornikkut aningaasartuutaasartunut tunngaviusumik akitsuut matussuseeqataassaaq.

Isumalluutininik atuinnermut akitsuummumut taamaallaat ilaatinneqarallassapput avataasiorluni raajanik, saarullinnik, qaleralinnik, saattuanik, saarulliusaanik, suluppaakkanik aamma uiluinnik aalisarnek kiisalu sinerissamut qanittumi raajanik, qaleralinnik, saarullinnik, saattuanik aamma nipisaat suaannik aalisarnek. Aalisakkanik ikerinnarsiortunik aalisarnek isumalluutininik atuinnermut akitsuummumut aallaqqaammumut ilaatinneqassanngitsoq aammalu aalisakkanik ikerinnarsiortunik aalisarnermi kilomut maanna akitsuut aalajangiusimaneqassasoq siunnersuutigineqarpoq. Tamatuma saniatigut aalisarnermi akitsuutit atuuttut pingaarnerpaatigut siunnersuutikkut taarserneqarput.

Inatsisissatut siunnersuummi akitsuuseeriaaseq suleqatigiissitap Namminersorlutik Oqartusanit siulersorneqartup aammalu inuussutissarsiortunit soqutigisaqatigiinnilu peqataaffigineqartup suliaata inerneraa. Sulinerup inerneru aammalu peqataasut tamatumani aallaavii isummersuutaallu assigiinngitsut siunnersuummut nassuiaatini kiisalu ”Kalaallit Nunaanni aalisarnermi pisuussutinit iluanaarutit pillugit nassuiaat aamma pisuussutinit iluanaarutinit akitsuusersueriaasissat nutaat pillugit siunnersuut”-mi, matuma kinguliani ”Nassuiaat”-itut taagorneqartumi, ersersinneqarput.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Siunnersuut siullermeerrinnermi ilaannakortumik taparserneqarpoq, tassa sinerissap qanittuani aammalu avataasiorluni taamatullu avammut tunisassanik aalisarnermut tunngatillugu isumalluutininik atuinnermut akitsuummik agguataarineq annertussusiliinerlu arlalinnit apeqquserneqarmata. Tamatuma saniatigut piffissaq siunnersuutip saqqummiunneqarfia isumakulunnartinneqarpoq, tassa akitsuusiinissamut tunngavimmut aalisarnek pillugu inatsisissaq nutaaq pingaarnerusutigut apeqqutaammat, taamaattumillu taakku ataatsikkut suliarineqarnissaat siunnersuutigineqarluni. Aappassaaneerrinninnissaq sioqqullugu siunnersuut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamit sukumiisumik suliarineqartussanngorlugu innersuunneqarpoq.

3. Tusarniaanermut akissutit

Siunnersuut 8. juni 2017-imit 13. juli 2017-ip tungaanut ukununga tusarniaassutigineqarpoq: Sulisitsisut, NUSUKA, SIK, KNAPK, Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia, Inuussutissarsiortnermut, Suliffeqarnermut Niuernermullu Naalakkersuisoqarfik, Kommunit, Nunaqarfinnut, Isorliunerusunut, Attaveqatigiinnermut Ineqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik, KANUKOKA, Kommuneqarfik Sermersooq, Qeqqata Kommunia, Kommune Kujalleq, Qaasuitsup Kommunia, Deloitte,

Grønlands Revisionskontor, BK Revision, EY Grønland, Grønlandsbanken, BankNordik aamma BDO.

Taamattaaq siunnersuut www.naalakkersuisut.gl-ikkut, pisortat tusarniaaviatigut tamanut saqqummiunneqarpoq.

Tusarniaanermi piffissaliussap qaangiunnerani akissuteqartut ukuupput; GrønlandsBANKEN, Aalisar-nermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Halibut Greenland ApS, Kommune Kujalleq, S.I.K., Polar Seafood Greenland A/S, KNAPK, Qaasuitsup Kommunea aamma Sulisitsisut.

Siullermeerlugu tusarniaassutigineqarnermi kingorna siunnersuut annertuumik allannguuteqartinneqarsimavoq, tassa siunnersuummi akitsuusersueriaaseq tusarniaanermut akissuteqaatini annertuumik uparuaaffigineqarmat, tamatumalu nassatarisaanik isumalluutininik atuinnermut marloqiusamik akitsuusersueriaaseq kaaviiartitat tunngavigalugit isumalluutininik atuinnermut akitsuusersueriaatsimut allanngortinneqarpoq. Allannguutit 31. juli 2017-imit 1. august 2017-imit nukinginnartutut ukununnga tusarniaassutigineqarput: Sulisitsisut, Polar Seafood Greenland A/S (PS) kiisalu Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfimmud.

Siunnersuutip taama annertutigisunik allannguutitalik qaammatisiutit ulluannik ataasiinnarmik piffissaqartitsilluni tusarniaaffigineqartunut taama ikitsigisunut aappasaanik tusarniaassutigineqarnera Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamit eqqarsarnartoqartinneqarpoq.

4. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Isumalluutininik atuinnermut akitsuummik atuutilersitsinissamik suliaqarneq ukiuni arlalinni ingerlanneqarsimasoq aammalu suleqatigiissitaq aqqutigalugu inuussutissarsiortunik siunnersuereermermi isumalluutininik atuinnermut marloqiusamik akitsuuseeriaatsit siullermik saqqummiunneqarsimasoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Susassaqtunik 24-nik tusarniaareermermi isumalluutininik atuinnermut marloqiusamik akitsuusersueriaatsimit kaaviiartitat tunngavigalugit isumalluutininik atuinnermut akitsuusersueriaatsimut siunnersuut annertuumik allanngortinneqarpoq. Tamatuma kingorna siunnersuut allanngortitaq nukinginnartutut tusarniaassutigineqarpoq, tamatumani tusarniaaffigineqartut pingasut akissuteqarnissamut ullumik ataatsimik periarfissinneqarlutik.

Allaffissornikkut aningaasartuutit matussuserneqarnissaannut inuiaqatigiit isumalluutaannik aalisartut tamarmik peqataatinneqarnissaannik periuseqarneq ataatsimiititaliamit pitsaasutut isigineqarpoq. Ataatsimiititaliamilli maluginiarneqarpoq naak siunnersuut susassaqtut peqataaffigisaannik suleqatigiissitami ukiut marluk ingerlaneranni suliarineqarsimagaluartoq mis-singiut siulleq susassaqtut peqataasut akitsuutit qaffasissusissaannut imartussusissaannullu naatsorsuutigisaannit allaanerujussuusoq.

Isumalluutiniq atuinnermut akitsuuteqartitsineq akerleriiffiuseq ataatsimiititaliap ilisimavaa, minnerunngitsumik tamatumunnga akiliuteqartussat eqqarsaatigalugit. Tusarniaanermulli akissutinit ersarilluinnartumik ersersinneqarpoq suleqatigiissitap suliai tamatumalu inernerisuleqatigiissitami peqataasunit assigiinngitsorujussuarmik isumaqarfigineqartut. Aamma taamaappoq siunnersuutip tusarniaassutigineranut atatillugu siunnersuuteqartup periutsinik allannguina siuliani taaneqartoq eqqarsaatigalugu. Periutsimilli allannguinnikkut imartussusissaanut tunngasumik uparuaanerup ilaa annertoq naaperiaaffigineqarpoq.

Naak suleqatigiinni peqataagaluarluni tusarniaanermi akissuteqarnissamut periarfissat killeqarnerat inatsimmut nassuiaatini innersuussutigineqarpoq. Suleqatigiissitami oqallisigineqartunut sanilliullugu siunnersuutip ilisarnannginnera allat innersuussutigaa. Ataatsimulli isigalugu isumalluutiniq atuinnermi inuiaqatigiinnut akitsuutiniq akiliisarnissaq isumaqatigiissutigineqarpoq, tamatumali peqatigisaanik tikkuarneqarluni Savalimmiunit Islandimillu qaffasinnerungaartumik Kalaallit Nunanni akitsuutiniq akiliisoqartarmat kiisalu tulaassisussaa-titaaneq namminermi isumalluutiniq atuinnermi akitsuuteqartitsineroreemat. Aamma taamaappoq inuttanut maleruagassat eqqarsaatigalugit.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik misissuinini tunngavigalugu oqaatigissavaa pineqartoq tassamat akitsuuseeriaatsimut attuuttoq taarserlugu akitsuuseeriaatsimut nutaamut ikaarsaaneq. Taamaaliornikkut makku sunnerneqarlutik:

- 1) Aalisakkanut aalisariutinullu assigiinngitsunut agguataarlugu ullumikkut akitsuutiniq akiliisartut agguataarnerat.
- 2) Akitsuutit qaffasissusiat, ilanngaattissat ilanngaatiginagit 50 mio. kr.-inik 2018-imi qaffariartoq tamatumalu kingorna suli annertunerusumik.
- 3) Aalisarnermut inatsisissap pisassiissutinillu agguataarinerup allanut sunniutai ilisimaneqanngitsut. Pisassiissutinik agguataarineq aalisarnermi isertitaqarnerup ilagaa pingaarutilik allannguinerlu isumalluutiniq atuinnermi akitsuuummut sunniuteqassaaq.

Akitsuutiniq agguataarinnermut tunngatillugu akitsuutit ullumikkut akilerneqartartut aammalu siunnersuutip kingunerisaanik akiliutissatut missingerneqartut aalisakkanut aalisariutinullu assigiinngitsunut agguataarlugit nikingassutaannut takussutissaq paasiuminartoq ataatsimiititaliamit amigaatigineqarpoq. Kiisalu akitsuutissatut siunnersuutigineqartut naatsorsornerannut assersuutit paasinartut imaluunniit 2018-imi tamatumalu kingorna 50 mio. kr.-inik isertitaqarnerunissaq Naalakkersuisunit qanoq naatsorsorneqarsimanersoq siunnersuummut nassuiaatini ilaatinneqanngillat.

Akitsuutit qaffasissusissaannut tunngatillugu ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq nassuiaatikkut uppersararneqartoq akitsuutit maanna atuuttut naapertorlugit nunatsinni aalisartut Savalimmiunut Islandimillu sanilliullutik akitsuutiniq qaffasinnerungaartunik akiliuteqartartut. Imaanngilarli Savalimmiuni Islandimilu isumalluutiniq atuinnermut akitsuutiniq akiliutit eqqortuusut, piffissarli ingerlatillugu nunat akornanni annertuumik assigiinngissuteqartarnera isiginngitsusaaginnarneqarsinnaanngilaq, taamatullu isumakuluuteqarneq siunner-

suummut tusarniaanermut akissutini aamma ersersinneqarpoq. Tassunga atatillugu Kalaallit Nunaanni akitsuuteqartitsinerup qaffasereersup qaffaqqinneqarnissaa siunnersuutikkut siunniunneqarpoq, tamannalu suliffeqarfiit sinneqartoortuannut aalisarnermullu aningaasaleeqqissinnaanerannut sunniuteqassaaq.

Nassuiaammi quppernermi 70-imi allassimavoq:

”Aalisariutit pisoqqat naammassisaqarpiarsinnaanngitsullu aalajangiussimanissaat Naalakkersuisunit anguniagaanngilaq, aammattaarlu pivusorsiortuunani aalisariutit qaqugukku-luunniit angallatit nutaajusuussasut. Taamaattumik una anguniagaanngilaq akitsuutit ima qaffasitsigisumik inissinnissaat angallatit pisoqalisut tulluurtumik akuttussuseqartumik nutar-tertarnissaannik ajornarsilluni. Siunniussaavoq aalisariutit angallatinik nutaanik ator-neqar-simasunillu tulluurtumik akuleriissasut, aamma angallatit pisoqalisut ingerlaavartumik taarsersorneqassasut, tamannalu akitsuutit qaffasissusiinut naapertuutissalluni.”

Peqatigisaanillu nassuiaammi quppernermi 97-imi allassimalluni:

”2017-imi angallatini agguaqatigiissillugu pisoqaassuseq (2015-imi aalisariutit katitigaaneri tungavigalugit) tassaavoq ukiut 27-it, angallatini nutaajunerpaq ukiunik marlunnik pisoqaassuseqarluni pisoqaanersaallu ukiunik 66-inik pisoqaassuseqarluni. Aalisariutini angalla-tit 63 pct.-ii ukiut 20-it sinnerlugit pisoqaassuseqarput, taamaallaallu qulingiluat ukiut qulit ataallugit pisoqaassuseqarlutik. Maannakkut aalisariutit amerlanerpaartaat taa-maattumik pisoqalisimapput, taamaattumik angallatini nutaani aningaasaliisoqarneratigut aalisariutit nutarterneqarnissaat pisariaqartinneqarluni.”

Naallu aalisarnermi isumalluutinik atuinermut akitsuut qaffasissuusoq siunnersuummut ata-tillugu akitsuuseeriaasissamik suliaqarnerup takutikkaluaraa peqatigitillugu ataatsimiititalia-mit maluginiarneqarpoq Kalaallit Nunaanni aalisariutit nutarterneqarnissaat pisariaqartoq – tamatumani isumalluutinik atuinermi akitsuuseqartitsisoqaraluarpalluunniit. Tamanna tunga-vigalugu akitsuutit qaffanneqarnissaat aammalu peqatigisaanik annertunerusumik paasis-sutissiinani akitsuuseeriaatsimik nutaamik atuutilersitsinissaq ataatsimiititalia-mit eqqarsar-nartoqartinneqarpoq.

Siuliani allassimasunut atatillugu aalisarnermut inatsisissap suli paasinarsinneqannginnera aamma isiginiarneqassaaq, tamannalu isumalluutinik atuinermut akitsuutit pillugit nassuiaatip tusarniaassutigineqarnerani tusarniaaffigineqartut amerlasuut oqartussaasuneersut inuussutis-sarsiortullu akissutaanni aamma tikkuarneqarpoq.

Tassunga atatillugu siunnersuummut nassuiaatini Naalakkersuisut allapput:

”Siunnersuummili piunasaqaatit nikisinneqangaatsiassappata aalisarnikkut inatsimmik al-lannguinermi pisariaqartitsineq naapertorlugu allannguutissanik Naalakkersuisut siun-nersuisoqassapput.”

Tamatuma qanoq, qaqugu kikkullu akuutillugit pinissaata qularnaarnerunissaa pisariaqartinneqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Mianersortumik tunngaveqarnissap aallaavigineqarnissaa ataatsimiititaliamit siunnersuutigineqarpoq, taamaaliornikkut aalisarnermut inatsisissami allannguutissat nalornissutigineqarnerat Naalackersuisunit piareersimaffigineqarsinnaaqullugit. Tamanna assersuutigalugu pisinnaavoq akitsuuseeriaatsip atuuttup iluani akitsuutinik qaffaanikkut. Akitsuuseeriaaseq taanna inuussutissarsiordermi peqataasunit allaffissornermillu ilisimaneqareerpoq aammalu ingerlatsinikkut ingerlatseqatigiiffinnillu aningaasaqarnikkut aaqqissuussinermi piusumi ajornanngitsumik piviusunngortinneqarsinnaalluni. Taarsiullugu isumaliutigineqarsinnaavoq akitsuuseeriaatsimik nutaamik atuutilersitsinissaq, tamatumani akitsuutinik qaffaanissaq aalisarnermut inatsisissap akuersissutigineqarnerani aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunissat ilisimaneqalernissaannut kinguartinneqarluni.

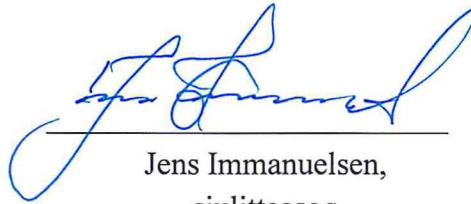
5. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Inatsisissatut siunnersuutip kingunerisassaanik naatsorsuinerit paasiuminartut amigaatigineqarnerat pissutigalugu siunnersuutip aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassatut siunnersuuteqartup naatsorsuutigisaanut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaq maanna oqaaseqaatissaqanngilaq.

6. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Tamanna tunngavigalugu siunnersuut Inatsisartunit akuerineqassasoq aappassaaneerinninerullu kingorna Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu ataatsimiititaliamut innersuuteqqinneqassasoq **ataatsimiititaliap isumaqatigiittup inassutigaa.**

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut oqaaseqaateqarluni ataatsi-
miititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Jens Immanuel,
siulittaasoq

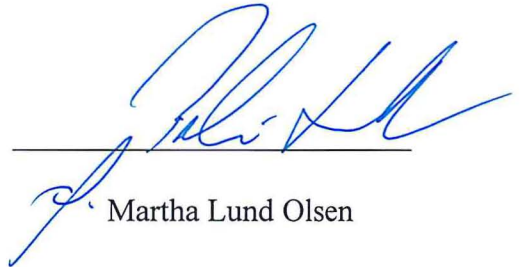
Randi V. Evaldsen

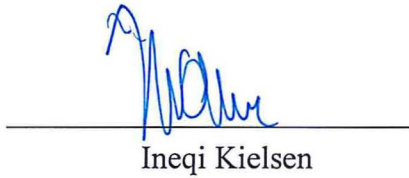
Peter Olsen

Bendt B. Kristiansen

Martha Lund Olsen

Ineqi Kielsen

Kelly Berthelsen